

**В.І.Топіха, О.Б.Наумов, О.В.Шебаніна, І.В.Гончаренко, І.О.Іртишева,
А.В.Ключник, Л.В.Назарова, В.В.Лагодієнко, І.О.Шаповалова,
В.В.Булюк, В.А.Романова**

**Стратегія планування розвитку спеціальних
економічних зон в вантажних портах України.**

Миколаїв – 2008

Вступ

Сучасний етап трансформації економічної системи України пов'язаний із забезпеченням високого рівня конкурентоспроможності продукції вітчизняного промислового виробництва на внутрішньому і світовому товарних ринках.

Промисловість України забезпечує понад третини виробництва ВВП, майже половину товарів і послуг, 80% експортної продукції, концентрує значну частину трудових ресурсів та мобілізує більшість технологічних інновацій. При цьому промисловість України поки що залишається розбалансованою, динамічно нестійкою, вельми чутливою до чинників, що порушують економічну і екологічну безпеку та соціально напруженою сферою економічної діяльності. Питання реалізації національної промислової політики є, з одного боку, широко досліджуваним, а з іншого - внаслідок непослідовності та несистемності ринкових перетворень в українській економіці залишається дискусійним. Багатовекторна дія механізму стимулювання розвитку промисловості та значний інструментарій його реалізації обумовлюють необхідність поглибленого вивчення цього питання.

Ефективність національної економіки, економічне зростання, усталеність розвитку територіальних комплексів і зовнішньоекономічної діяльності традиційно визначається функціонуванням транспортної системи. Транспорт одночасно формує умови налагодження довгострокових стратегічних зв'язків між економічними суб'єктами та впливає на розвиток економіки.

Морські порти є основою морського транспортно-логістичного комплексу України. В сучасних умовах розвитку світової економіки торговельні порти виконують роль зв'язуючої ланки в русі товарів і одночасно є промисловими та комерційними центрами переробки вантажів і інформаційного забезпечення в системі виробництва і розподілу товарів. Порти виконують функції обслуговування зовнішньої торгівлі, забезпечення розвитку

територій, відіграють соціальну роль, адміністративні та комерційні функції.

В теперішній час більшість крупних портів України стабілізували економічний стан, однак, стихійний розвиток в останні роки призвів до нераціонального використання їх територій та потужностей, незручностей при взаємодії із суміжними видами транспорту, небажаного сусідства з житловими кварталами і промисловими підприємствами тощо. Але найважливішою проблемою розвитку портів залишається залучення вантажопотоків для забезпечення повного завантаження існуючих та перспективних виробничих потужностей. Основні напрямки розвитку морських портів мають відповідати перспективам збільшення вантажопотоків, виходити з економічних інтересів портів, регіонів та населених пунктів, у яких вони розташовані.

Узгодження економічних інтересів всіх сторін, зацікавлених у розвитку портів, неможливе без застосування інструментів стратегічного планування. Таким чином, важливим науковим завданням є формування стратегії розвитку портів України, яка має враховувати особливості портового господарства, дотримання державних і місцевих інтересів, що і зумовило вибір теми та розробку проблем в дисертаційному дослідженні.

Теоретично-методологічним та прикладним проблемам розвитку системи морських торговельних портів присвятили свої роботи А. Болгов, Б. Буркинський, В. Іванов, А. Кифак, М. Котлубай, О. Котлубай, С. Крижановський, А. Лесник, А. Лосевська, А. Манучаров, А. Ніцевич, І. Олефір, А. Поперняк, О. Пустовіт, О. Степанов, Л. Хомич, В. Чекаловець та інші вчені.

Проблеми розвитку транспорту у контексті становлення економіки держави та регіонів вивчали у своїх роботах Т. Блудова, В. Геєць, С. Гусева, М. Долішній, А. Давиденко, Т. Журавльова, Ю. Пашенко, Т. Турпак, М. Фашевський, Л. Чернюк, А. Чухно та інші.

В цих роботах досить повно і ґрунтовно розглядаються теоретичні і практичні проблеми стратегічного планування розвитку системи морського

транспорту та портів України. Однак, проблему не можна вважати повністю вирішеною. Створення стратегічних планів розвитку портів та їх реалізація на практиці пов'язана з низкою серйозних теоретичних і прикладних проблем, що вимагають вирішення. В питаннях формування стратегії розвитку портів залишається достатньо дискусійних аспектів, що стосуються насамперед передумов, чинників і ресурсів розвитку портів, підходів до управління галуззю, форм залучення інвестицій тощо. Недостатня увага приділяється оцінці перспектив розвитку безпосередньої діяльності портів, що пов'язана із залученням вантажопотоків, переробкою вантажів, адмініструванням, взаємодією з підприємствами інших галузей та територією.

**Топіха Валерій Іванович
Наумов Олександр Борисович
Шебаїна Олена В'ячеславівна
Гончаренко Ірина Василівна
Іртищева Інна Олександрівна
Ключник Альона Володимирівна
Назарова Людмила Володимирівна
Лагодієнко Володимир Вікторович
Шановалова Інга Олексіївна
Булюк Віталій Вікторович
Романова Владлена Анатоліївна**

Стратегія планування розвитку спеціальних економічних зон в вантажних портах України

Монографія

Технічний редактор

О.М.Кушнарьова

Комп'ютерна верстка

К.Є.Яновський

Підписано до друку 22.05.2008. Формат 60×84 1/16
Папір офсетний. Гарнітура Times. Обл. вид. арк. – 19,7.
Ум. друк. арк. – 23,1. Тираж 500. Зам. № 169.

ISBN 9789668205-47-7.

Надруковано у видавничому відділі МДАУ.
54010, м. Миколаїв, вул. Паризької комуни, 9.
Тел./факс (0512) 34-41-72